

ใช้ประโยชน์ในที่ราชการสดุดอย่างใดไม่ให้ผิดระเบียบ

สถานที่ราชการส่วนใหญ่มักจะมีการอนุญาตให้ใช้ที่ราชการสดุดจากกรมธนารักษ์ รวมทั้งสถานศึกษาด้วยเช่นกัน และหลาย ๆ หน่วยงานก็ได้นำที่ราชการสดุดที่ได้รับอนุญาตจากกรมธนารักษ์มาใช้ประโยชน์ในทางราชการไปใช้จัดหาประโยชน์โดยการจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจ ซึ่งเชื่อว่าหน่วยงานเองบางทีก็ไม่ทราบในรายละเอียดด้วยว่า การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ และจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย/ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไรนั้น จากที่ได้ศึกษาผลการตรวจสอบของ สตง. ที่ได้สุ่มตรวจหน่วยรับตรวจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ราชการสดุด เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และการจัดเก็บรายได้จากการนำที่ราชการสดุดไปหาประโยชน์ พบข้อบกพร่องที่สำคัญ ดังนี้

(1) การใช้ที่ราชการสดุดในการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการเป็นไปในลักษณะเชิงธุรกิจ กล่าวคือ มีการนำไปจัดตั้งสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้านค้าสวัสดิการ ร้านกาแฟ และประกอบกิจการอื่น ๆ บนพื้นที่ โดยมอบหมายและอนุญาตให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ วัตถุประสงค์คือให้บริการเป็นสวัสดิการกับข้าราชการ ลูกจ้าง และครอบครัวของข้าราชการ แต่พื้นที่ทำเลที่ตั้งมีลักษณะเอื้อต่อการให้บริการกับบุคคลภายนอกด้วย ระยะเวลาเปิด - ปิดไม่เป็นไปตามเวลาราชการ แต่เปิดให้บริการทุกวัน การจำหน่ายน้ำมันไม่ได้มีราคาถูกกว่าท้องตลาด ทำให้บริบทจากสวัสดิการเปลี่ยนเป็นการค้ากับข้าราชการและบุคคลภายนอก ก่อให้เกิดรายได้เป็นผลกำไร ค่าเช่า ค่าตอบแทน แล้วนำเข้ากองทุนสวัสดิการของหน่วยงานเพื่อดูแลสวัสดิการด้านต่าง ๆ โดยไม่มีการจัดทำเป็นสัญญาเช่าหรือสัญญาต่างตอบแทนอื่น ทำให้ไม่ได้รับรายได้เป็นรายได้แผ่นดิน จึงเป็นการไม่ถูกต้องตามระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

(2) ไม่มีการจัดทำสัญญาเช่า เช่น การติดตั้งเครื่องถอนเงินอัตโนมัติ (ATM) การติดตั้งตู้จำหน่ายเครื่องดื่มอัตโนมัติ

(3) ไม่มีการแยกมิเตอร์ไฟฟ้า น้ำประปาของกิจการสวัสดิการออกจากส่วนราชการ

(4) การอนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด คือ ไม่มีหนังสือขออนุญาต/อนุมัติใช้ที่ดินราชพัสดุ ไม่มีสัญญาเช่า และการที่บุคคลภายนอกจะขอใช้พื้นที่จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ครอบครองที่ดินราชพัสดุก่อน จึงอาจถูกนำมาใช้เป็นข้อต่อรองให้บุคคลภายนอกต้องจ่ายค่าตอบแทนอื่น ๆ ให้กับผู้ครอบครอง หรือต้องจ่ายค่าตอบแทนเข้ากองทุนสวัสดิการ นั้น ๆ ซึ่งจะเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่ไม่ถูกต้องได้

เพื่อให้การใช้ที่ดินราชพัสดุและจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการในเชิงธุรกิจ เช่น กิจการสนามกอล์ฟ สนามม้า สนามมวย สนามยิงปืน สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้านค้าสวัสดิการ กิจการตลาดนัด กิจการให้บริการสถานที่ท่องเที่ยว/บ้านพักตากอากาศ การติดตั้งเครื่องถอนเงินอัตโนมัติ (ATM) การติดตั้งตู้จำหน่ายเครื่องดื่มอัตโนมัติ เป็นต้น หน่วยงานราชการจึงควรตรวจสอบว่าการดำเนินการในพื้นที่การครอบครองของตนมีกิจการประเภทดังตัวอย่าง หรืออื่น ๆ ที่ไม่ได้ยกมาที่เป็นประเภทลักษณะเชิงธุรกิจหรือไม่ เมื่อเห็นว่าเข้าข่ายเป็นกิจการเชิงธุรกิจแล้ว ก็ต้องมาพิจารณาว่า การดำเนินการถูกต้องเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. 2547 หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1012.7/15 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2549 เรื่อง การชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ ประกาศคณะกรรมการสวัสดิการข้าราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจ ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2548 และการใช้ที่ดินราชพัสดุเพื่อดำเนินกิจการต่าง ๆ และกิจการร้านสวัสดิการก็ต้องกระทำการเช่าพื้นที่ตาม พ.ร.บ. ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562 การจัดหาประโยชน์ที่ดินราชพัสดุ ก็ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยให้ทำเป็นสัญญาเช่าหรือสัญญาต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือจากสัญญาเช่ากับกระทรวงการคลัง และกฎกระทรวงการจัดหาประโยชน์ที่ดินราชพัสดุ พ.ศ. 2564 ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ พ.ศ. 2552 คำสั่งกรมธนารักษ์ ที่ 683/2560 ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2560 และที่สำคัญคืออย่าลืม พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ด้วยนะจะได้ไม่กระทำผิด